

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Наредба № 9 от 4 декември 2006 г. за придобиване на квалификация по професия "Охранител" (обн. ДВ бр. 13/2007 г.)

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по професия 861010 "Охранител" от област на образование "Обществена сигурност и безопасност" и професионално направление 861 "Защита на собствеността и личността" съгласно списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия 861010 "Охранител" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиване трета или четвърта степен на професионална квалификация за специалностите:

- 8610101 "Банкова охрана и инкасова дейност" - трета степен на професионална квалификация;
- 8610102 "Лична охрана" - трета степен на професионална квалификация;
- 8610103 "Физическа охрана на обекти" - трета степен на професионална квалификация;
- 8610104 "Организация на охранителната дейност" - четвърта степен на професионална квалификация.

Чл. 3. (1) Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по съответната специалност по чл. 2.

(2) Документацията по ал. 1 за професионално образование се разработва от Министерството на образованието и науката, а за професионално обучение - от обучаващата институция.

Раздел II Съдържание на държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл.1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията "Охранител".

(2) Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия "Охранител" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл.1 се определят и входящото образователно равнище, изискванията към здравословното състояние на кандидатите за обучение, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Указания по прилагането на тази наредба се дават от министъра на образованието и науката.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 и във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Министър: **Д. Вълчев**

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Охранител"	
Професионално направление:	
861	Защита на собствеността и личността
Наименование на професията:	
861010	Охранител

1. Входни характеристики

1.1. Степен на професионална квалификация и входящо образователно равнище
В табл. 1 са представени специалностите, включени в професия "Охранител" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение (2005 г.), както и входящото минимално образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

Таблица 1

Специалности		Степен на професионална квалификация	Входящо минимално образователно равнище	
			за ученици	за лица, навършили 16 г.
1	2	3	4	5
8610101	Банкова охрана и инкасова дейност	Трета	Завършено основно образование	Завършено средно образование
8610102	Лична охрана	Трета	Завършено основно образование	Завършено средно образование
8610103	Физическа охрана на обекти	Трета	Завършено основно образование	Завършено средно образование
8610104	Организация на охранителната дейност	Четвърта	Завършено средно образование	Завършено средно образование

1.2. Изисквания към здравословното състояние на кандидатите за обучение
Кандидатът за обучение трябва да бъде физически годен и психически здрав да упражнява професията "Охранител", което се удостоверява с медицинско свидетелство. Психологическата пригодност за упражняване на професията "Охранител" се определя в съответствие с изискванията на Закона за частната охранителна дейност (ДВ, бр. 15 от 2004 г.).

2. Профил на професията

2.1. Дейности, предмети и средства на труда и професионални компетенции по специалности
Основните характеристики на профила на професията, диференцирани по специалности, са представени в табл. 2.

Таблица 2					
№	Описание на трудовите дейности (задачи)	Предмети и средства на труда	Професионални компетенции		
			Знания за:	Умения за:	Професионално-личностни качества
1	2	3	4	5	6
Специалност 8610101 "Банкова охрана и инкасова дейност"					
1.	Физическа защита	Оборудване и	Основните	Овладеяване на	- Наблюдателност:

<p>на банкови обекти</p> <p>1. Осъществява контрол на посетителите за недопускане внасяне в банката на оръжие и опасни вещества.</p> <p>2. Контролира достъпа до зоните със специален режим (трезори, преброителни и др.).</p> <p>3. Реагира на сигнали от изградените в банката технически системи за сигурност.</p> <p>4. Информира посетителите за мястото на получаване на съответната банкова услуга.</p> <p>5. Осигурява реда при обслужване на гражданите в банковите салони.</p> <p>6. Задържа лица, които с действията си нарушават реда в банката или създават опасност за живота и здравето на служителите и посетителите в банката.</p> <p>7. Защищава банката от противоправни посегателства.</p> <p>8. Защищава банката при аварии и природни бедствия.</p>	<p>екипировка:</p> <p>Огнестрелно оръжие;</p> <p>Помощни средства - палки, белезници, електрошокови прибори;</p> <p>Уреди за откриване на оръжие и взривни вещества (скенери, металодетектори);</p> <p>Сигнално-известителни системи;</p> <p>Системи за видеонаблюдение и контрол.</p> <p>Документация:</p> <p>Инструкция за задълженията на охраната по постове;</p> <p>План за охрана;</p> <p>Инструкция за действия на охраната при извънредни обстоятелства;</p> <p>Униформено облекло, карта, личен знак (бадж).</p>	<p>нормативни документи, регламентиращи банковата охрана;</p> <p>Принципите, методите и формите на банковата охрана;</p> <p>Организацията на банковата дейност и видовете банкови услуги;</p> <p>Режима за допускане в зоните с ограничен достъп на банката;</p> <p>Разположението и характеристиките на пасивните бариери и техническите средства за защита;</p> <p>Основните средства и методи за разкриване, пресичане и предотвратяване на престъпления;</p> <p>Рисковете в банковата охрана;</p> <p>Назначение, бойни свойства и технически характеристики на огнестрелното оръжие и помощните средства за отбрана;</p> <p>Способите за съвместна работа с правоохранителните органи.</p>	<p>извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник);</p> <p>Непрекъснато наблюдение на обстановката във и около банковия обект, нейното анализиране и вземане на целесъобразни решения;</p> <p>Прилагане на различни защити при нападение срещу охранявания банков обект;</p> <p>Реагиране на сигналите от техническите системи за контрол - сигналноизвестителна и пожароизвестителна система, видеонаблюдение;</p> <p>Правилно използване на огнестрелното оръжие и помощните средства в условията на банковата охрана;</p> <p>Оценка на риска, избор на стратегии за снижаване на рисковете;</p> <p>Сигнализиране с паник-бутон и средства за комуникация.</p>	<p>- Способност за бързо, адекватно и отговорно вземане на решение при промяна на ситуацията;</p> <p>- Бързи рефлексии за реагиране при агресия;</p> <p>- Издръжливост на физически натоварвания, умора и безсъние;</p> <p>- Да издържа на напрежение в работата;</p> <p>- Да се справя със стресови ситуации;</p> <p>- Адаптивност при работа в променящи се условия;</p> <p>- Упоритост и търпение;</p> <p>- Поемане на риск;</p> <p>- Лоялност;</p> <p>- Коректност, тактичност и толерантност;</p> <p>- Самоконтрол.</p>
<p>2. Охрана и съпровождане на ценни пратки (инкасо)</p> <p>1. Охранява и опазва поверените му ценни пратки и товари, членовете на инкасовия екип и автомобила от противоправни действия.</p> <p>2. Води документалната отчетност при приемане/предаване на ценни пратки</p>	<p>Оборудване и екипировка:</p> <p>Брониран автомобил;</p> <p>Огнестрелно оръжие;</p> <p>Бронежилетка;</p> <p>Противогаз;</p> <p>Медицински пакет за долекарска помощ;</p> <p>Средства за комуникация (радиостанция, мобилен телефон).</p> <p>Документация:</p>	<p>Основните нормативни документи, регламентиращи инкасовата дейност;</p> <p>Принципите, методите и формите на инкасовата дейност;</p> <p>Реда за инкасиране на парични средства;</p> <p>Отчетността и документацията за приемане/предаване на ценни пратки;</p> <p>Точното</p>	<p>Овластяване на извънредни ситуации (въоръжено нападение, пътнотранспортно произшествие, авария на автомобила);</p> <p>Непрекъснато наблюдение на обстановката по маршрута на движение;</p> <p>Взаимодействие с охраната на обектите за инкасиране;</p> <p>Попълване на съответните отчетни</p>	<p>- Наблюдателност;</p> <p>- Способност за бързо, адекватно и отговорно вземане на решение при промяна на ситуацията;</p> <p>- Бързи рефлексии за реагиране при агресия;</p> <p>- Издръжливост на физически натоварвания, умора и безсъние;</p> <p>- Да издържа на напрежение в работата;</p> <p>- Да се справя със</p>

<p>(товари). 3. Осигурява безопасността на касиера при пренасянето на ценните пратки до и от автомобила. 4. Защишава екипа и ценната пратка от противоположни действия чрез употреба на лични предпазни и защитни средства, физическа сила и помощни средства. 5. Употребява огнестрелно оръжие в случай на въоръжено нападение срещу инкасовия автомобил. 6. Взаимодейства с органите на МВР при изпълнение на маршрутите за инкасиране. 7. Извършва превантивна дейност по безопасността на маршрута чрез анализ на уязвимите участъци на пътя.</p>	<p>Инструкция за инкасова дейност; Инструкция за действия в екстремални ситуации; Заповед за инкасиране; Маршрутен лист; Пътна книжка на автомобила. Лични документи: Служебно удостоверение; Шофьорска книжка; Разрешително за носене и употреба на оръжие; Пълномощно (довереност) за получаване на ценни пратки.</p>	<p>разположение и подходите към обектите за инкасиране; Основните и резервните маршрути за движение; Препятствията и уязвимите места по маршрутите; Основните средства и методи за разкриване, пресичане и предотвратяване на престъпления; Назначение, бойни свойства и технически характеристики на огнестрелното оръжие и помощните средства за отбрана; Способите за съвместна работа с правоохранителните органи.</p>	<p>документи; Разпознаване целостта на пломбите (печатите) на ценните пратки; Прилагане на различни защити при нападение срещу инкасовия екип; Водене на точен огън с личното оръжие от различни положения - по движещ се цел, от автомобил и т.н.; Управление на различни марки автомобили и справяне със сложни пътнотранспортни ситуации; Ползване на средствата за комуникации и кодиране на разговорите; Оказване на долекарска помощ на пострадал; Изпълнение на задълженията на шофьор на инкасов автомобил и на касиер-отчетник на ценни пратки.</p>	<p>стресови ситуации; - Адаптивност при променящи се условия; - Упоритост и търпение; - Поемане на риск; - Лоялност; - Коректност, тактичност и толерантност; - Самоконтрол.</p>
---	---	--	--	--

Специалност 8610102 "Лична охрана"

<p>1. 1. Гарантира телесната неприкосновеност на охраняваното лице. 2. Употребява огнестрелно оръжие в случай на въоръжено нападение срещу охраняваното лице. 3. Извършва охранително обследване на маршрутите, по които се движи с охраняваното лице. 4. Прилага различни защити при нападение срещу охраняваното лице.</p>	<p>Оборудване и екипировка: Огнестрелно оръжие; Бронежилетка; Медицински пакет за долекарска помощ; Средства за комуникация (радиостанция, мобилен телефон с hand free устройство). Документация: Инструкция за реда за охрана; Инструкция за действия в екстремални условия. Лични документи: Служебно удостоверение; Шофьорска книжка;</p>	<p>Основните документи, регламентиращи охранителната дейност; Принципите, методите и формите на личната охрана; Правните норми, регулиращи поведението и действията на личната охрана; Назначение, бойни свойства и технически характеристики на огнестрелното оръжие и помощните средства за отбрана; Способите за съвместна работа с правоохранителните органи; Основните средства и методи за</p>	<p>Непрекъснато наблюдение на обстановката около охраняваното лице, нейното анализиране и вземане на целесъобразни решения; Овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник); Прилагане на различни защитни техники при нападение срещу охраняваното лице (ключове, захвати, подсечки); Водене на точен огън с личното оръжие от различни положения - по движещ се цел, от автомобил и т.н.; Управление на различни марки</p>	<p>- Наблюдателност; - Способност за бързо, адекватно и отговорно вземане на решение при промяна на ситуацията; - Бързи рефлексии за реагиране при агресия; - Издръжливост на физически натоварвания, умора и безсъние; - Да издържи на напрежение в работата; - Да се справя със стресови ситуации; - Адаптивност при променящи се условия; - Упоритост и търпение; - Поемане на риск; - Лоялност и жертвоготовност;</p>
--	--	--	--	---

	Разрешително за носене и употреба на оръжие.	разкриване, пресичане и предотвратяване на противоправни посегателства срещу охраняваното лице; Рисковете спрямо охраняваното лице.	автомобили и справяне със сложни пътнотранспортни ситуации; Ползване на средствата за комуникации и кодиране на разговорите; Оказване на долекарска помощ на пострададал; Изпълнение на част от задълженията на личния секретар; Оценка на риска и избор на стратегии за снижаването му; Изграждане на бойния ред на екипа за лична охрана при движение на охраняваното лице.	- Коректност, тактичност и толерантност; - Самоконтрол; - Способност за откриване, разпознаване и запомняне на лица и обекти в обкръжението на охраняваното лице; - Маниери, обноски, външен вид и лична хигиена в съответствие с обстановката и обкръжението на охраняваното лице.
--	--	---	---	--

Специалност 8610103 "Физическа охрана на обекти"

1.	<p>Охрана на обект в нормална обстановка</p> <p>1. Осъществява пропускателен режим в охранявания обект чрез проверка на документите за самоличност, багажа, товара на МПС и придружаващите документи.</p> <p>2. Проверява и реагира на сигнали, получени от изградените в обекта технически системи за сигурност.</p> <p>3. Задържа лица в района на охранявания обект, които са извършили престъпление или с действията си създават опасност за живота и здравето на намиращите се в обекта граждани или уврежда имуществото им.</p> <p>4. Защищава обекта от противоправни действия чрез употреба на лични</p>	<p>Оборудване и екипировка: Огнестрелно оръжие; Помощни средства (газово оръжие, палка, белезници, металдетектор). Документация: План за охрана; Инструкция за реда за охрана; Правилник за вътрешния трудов ред и пропускателния режим в обекта за охрана; Инструкция за действия на охраната в екстремални обстоятелства. Униформено облекло, карта, личен знак (бадж).</p>	<p>Основните нормативни документи, регламентиращи охранителната дейност; Принципите, методите и формите на охранителната дейност; Правните норми, регулиращи поведението и действията на служителите от охраната в нормални и извънредни ситуации; Основните средства и методи за разкриване, разследване и предотвратяване на престъпленията; Назначението, бойните свойства, техническите характеристики и устройството на късото и дългото стрелково оръжие и на мощните средства за отбрана; Техническите средства за защита (сигналноизвестителна техника и видеонаблюдение); Действието на пожароизвестителната</p>	<p>Извършване на охранително проучване на обекти за охрана, създаване организация за охрана; Прилагане на средствата и методите за овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник, стихийно бедствие и др.); Изпълняване на функционалните задължения на всички членове на екипа при екипна организация на охраната; Прилагане на различни защити при нападение от едно или няколко лица, въоръжени с хладно и/или огнестрелно оръжие; Прилагане на помощните средства за защита (електрошокови палки, газово оръжие, белезници</p>	<p>- Адаптивност при променящи се задачи и условия; - Издръжливост на работа при еднообразна рутинна дейност; - Способност за откриване, разпознаване, запомняне на обекти и специфични сигнали в охранителната дейност; - Вземане на решение (бързо, адекватно, отговорно); - Концентрация на вниманието и наблюдателност; - Памет; - Логическо мислене и комбинативност; - Издръжливост на напрегната работа и стрес; - Готовност за самостоятелен труд; - Готовност за точно и прецизно спазване на инструкции, указания, изисквания; - Търпение и упоритост; - Умение за поемане на риск; - Конфиденциалност; - Способност за</p>
----	--	---	---	---	---

	<p>предпазни и защитни средства, физическа сила и помощни средства. 5. Употребява огнестрелно оръжие в ситуациите на неизбежна отбрана и крайна необходимост. 6. Взаимодейства с органите на МВР в борбата с престъпността и охраната на обществения ред. 7. Извършва превантивна дейност по безопасността на охранявания обект чрез анализ на причините и условията за правонарушения.</p>		<p>и пожарогасителната техника и боравенето с нея; Рисковете и заплахите за обектите на охрана; Способите за съвместна работа с правоохранителните органи.</p>	<p>и др.); Оказване на долекарска помощ при нараняване с хладно, газово и огнестрелно оръжие; Ползване на чужд език при изпълнение на задълженията си; Съвместна работа с правоохранителните органи и оперативно взаимодействие при необходимост; Водене на точен огън със стрелково оръжие по неподвижни и подвижни цели, денем и нощем; Оценка на риска и избор на стратегии за снижаването му; Оценка на обстановката в обектите за охрана и адекватно реагиране на измененията.</p>	<p>справяне с критични ситуации; - Отговорност; - Коректност и такт; - Лоялност.</p>
2.	<p>Охрана на обект при екстремални условия 1. Действа за отблъскване на противоправно нападение срещу охранявания обект. 2. Залавя и задържа извършителите на нарушения в обекта за охрана. 3. Спасява хора и имущество при природни бедствия и аварии (пожар, земетресение и пр.). 4. Ръководи евакуацията при терористичен акт или сигнал за поставена бомба.</p>	<p>Оборудване и екипировка: Огнестрелно оръжие; Помощни средства (газово оръжие, палка, белезници, металдетектор). Документация: План за охрана; Инструкция за реда за охрана; Правилник за вътрешния трудов ред и пропускателния режим в обекта за охрана; Инструкция за действия на охраната в екстремални обстоятелства. Униформено облекло, карта, личен знак (бадж).</p>	<p>Рисковите фактори и заплахи за обекта за охрана - рискови места за проникване, архитектурни особености на обекта; Средствата за сигнализиране на видовете опасности, технически устройства, кодове за включване и изключване; Последователност на реагиране при опасност; Тактиката на действие на потенциалните нападатели; Ред за неутрализиране на нападателя; Ред за задържане на лица в обекта; Способите за запазване на местопрестъпленията.</p>	<p>Действия с пасивните бариери и заграждения; Действия с пожарогасителните средства и уреди; Разпознаване на сигналите и зоните, охранявани с технически средства; Боравене със зачисленото и личното оръжие; Манипулиране с предполагаемо взривно устройство; Използване на физическа сила и бойни техники за обезвреждане на нападател; Задържане на нападател (умения за ползване на белезници, електрошокови прибори и щурмова палка); Определяне средствата за</p>	<p>- Смелост и решителност; - Способност за справяне със стресови ситуации; - Бързо и адекватно вземане на решение; - Бързи рефлексии за реагиране; - Твърдост и последователност за отблъскване на агресията; - Способност за оценка на ситуацията и избор на стратегия; - Избор на действия, не застрашаващи живота и здравето на трети лица (служители, посетители в охранявания обект).</p>

				противодействие с оглед на конкретната ситуация; Описание и съставяне на словесен портрет на нападателите; Изземване и съхраняване на следи и веществени доказателства. Действия, запазващи живота на нападателя в рамките на неизбежната отбрана.	
--	--	--	--	---	--

Специалност 8610104 "Организация на охранителната дейност"

1.	<p>1. Извършва охранително обследване на обекти за охрана.</p> <p>2. Участва в подбора на персонал, в инструктажа и обучението на служителите от охраната.</p> <p>3. Разработва планове за охрана, инструкции за реда за охраната и длъжностни характеристики.</p> <p>4. Разработва планове и създава организация за охрана на мероприятия.</p> <p>5. Съставя месечните графици за дежурства.</p> <p>6. Изпълнява функционалните задължения на охранителите при необходимост.</p> <p>7. Осъществява контрол по носенето на дежурствата и изпълнението на функционалните задължения от охранителите.</p> <p>8. Ръководи действията на охранителите при екстремални ситуации (нападение над</p>	<p>Нормативни документи, регламентиращи охранителната дейност и действията с огнестрелни оръжия и боеприпаси.</p> <p>Персонален компютър с информация за:</p> <p>Състава на охраната;</p> <p>Организацията на охраната;</p> <p>Графика за дежурствата;</p> <p>Плана за контролна дейност;</p> <p>Документация на обекта:</p> <p>План за охрана;</p> <p>Инструкция за реда за охрана;</p> <p>Правилник за вътрешния трудов ред и пропускателния режим в обекти за охрана;</p> <p>Инструкция за действията на охраната при екстремални обстоятелства;</p> <p>Инструкция за инкасова дейност;</p> <p>Заповеди за инкасиране;</p> <p>Дневници за сдаване и</p>	<p>Основните документи, регламентиращи охранителната дейност;</p> <p>Принципите, методите и формите на видовете охрана;</p> <p>Правните норми, регулиращи поведението и действията на охранителите;</p> <p>Основните средства и методи за разкриване, пресичане и предотвратяване на престъпления;</p> <p>Назначение, бойни свойства и технически характеристики на огнестрелното оръжие и помощните средства за отбрана;</p> <p>Характеристиките и назначението на охранявания обект;</p> <p>Способи за овладяване на рискови ситуации при масови мероприятия;</p> <p>Особеностите на технологията, производството и/или организацията на работа в обекта;</p> <p>Основните длъжностни лица и функционалните им задължения;</p> <p>Рисковете в охранителната дейност.</p>	<p>Опазване на фирмената тайна и защита на класифицираната информация;</p> <p>Организиране на взаимодействието с правоохранителните органи;</p> <p>Оценяване на обстановката в обекта и адекватно реагиране на измененията;</p> <p>Вземане на оптимални решения в различни ситуации;</p> <p>Осъществяване на текущ и превантивен контрол;</p> <p>Определяне на психичното и физическото състояние на охранителите и готовността им за носене на дежурство;</p> <p>Изпълнение на функционалните задължения на охранителите при необходимост;</p> <p>Непрекъснато контролиране на обстановката около охранявания обект, нейното анализиране и вземане на целесъобразни</p>	<p>- Способност за вземане на решение и поемане на отговорност;</p> <p>- Смелост и решителност;</p> <p>- Съобразителност и гъвкавост;</p> <p>- Памет за хора, предмети, детайли;</p> <p>- Логическо мислене и генериране на идеи за повишаване на сигурността на обекта;</p> <p>- Готовност за работа в екип;</p> <p>- Работа с хора;</p> <p>- Готовност за упражняване на дисциплинарна власт;</p> <p>- Убеждаване и водене на преговори;</p> <p>- Поемане на риск и справяне с критични ситуации;</p> <p>- Твърдост и възискателност за изпълнение на функционалните задължения;</p> <p>- Коректност, лоялност и тактичност;</p> <p>- Контактност, познаване правилата на етика.</p>
----	---	--	--	--	--

<p>обекта, терористичен акт, пожар, природно бедствие) за спасяване на хората и материалните ценности.</p> <p>9. Отчита и документира дейността на охранителите.</p> <p>10. Участва при атестирането на служителите и определяне на възнаграждението им.</p> <p>11. Прави предложения пред работодателя за санкциониране и за материално стимулиране на служителите.</p> <p>12. Осъществява връзките с възложителите на охраната и представлява ръководството на охранителната структура.</p>	<p>приемане на дежурство;</p> <p>Графици за дежурство;</p> <p>Дневници за контрол на обекта;</p> <p>Инструкция за задълженията на охраната по постове на различни обекти.</p>		<p>решения;</p> <p>Прилагане на необходимите средства и методи за овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник);</p> <p>Проучване на характера и програмата на охраняваното мероприятие и избор на подходящи средства и методи за овладяване на рискови ситуации;</p> <p>Организиране на защитата на обекта при въоръжено нападение (грабеж);</p> <p>Оценка на риска, избор на стратегии за снижаване и елиминиране на заплахите;</p> <p>Изграждане на бойния ред на екипа за лична охрана, на инкасовия екип и на състава при охрана на мероприятие.</p>	
---	---	--	---	--

2.2. Тендеции в развитието на професионалното направление

Новите икономически и обществени реалности, които се обуславят преди всичко от развитието на пазарните отношения, защитата на собствеността, появата на нови субекти на стопанската дейност, както и увеличените рискови условия, в които функционират стопанските обекти и индивидите, ръстът на престъпленията и честите посегателства върху собствеността, пораждат необходимостта от развитие на организираната професионална дейност по охрана на стопански обекти и физически лица.

2.3. Възможности за професионална реализация

Професията "Охранител" реално се упражнява от десетки хиляди служители в охранителни фирми и звена за самоохрана в банки, стопански организации и фирми. Известна част от тях са бивши служители в армията или полицията, които са придобили основните знания и умения на предишната си месторабота. Повишените изисквания на работодателите (за подходяща възраст, определени физически качества, езикова и компютърна подготовка) поставят тази част от упражняващите професията в неблагоприятна позиция на пазара на труда.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията "Охранител" със специалност "Банкова охрана и инкасова дейност", "Лична охрана" или "Физическа охрана на обекти" могат да постъпват на работа на длъжностите (професиите) от Националната класификация на професиите и длъжностите (2006 г.): 5169-3002 Охранител, 5169-1003 Пазач, въоръжена охрана, 5169-1004 Патрул, служби за сигурност, 5169-1006 Полски пазач-пъдар, 5169-3010 Младши инструктор, охрана, 5169-3011 Старши сътрудник, охрана, 5169-3012 Водач, специален автомобил, 5169-3013 Главен технически сътрудник, 5169-3014 Главен технически сътрудник - домакин, 5169-3015 Главен технически сътрудник - оръжейник, 5169-3016 Сътрудник, охрана, 5162-3005, Младши автоконтрольор, 5162-3008 Охрана, полицейска, 5162-3009 Патрул, полицейски, 5162-3010 Полицай, 5162 Технически сътрудник, полиция и служби за сигурност, 5163-3002 Надзирател, затвор, 5163-3003 Настояник, затвор, 5163-3004 Охрана, следствена служба, 5163-3005 Охрана, затворническа, 5163-3006 Пазач, затвори и други, в т.ч. допълнени при актуализиране на Националната класификация на професиите и длъжностите.

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация със специалност "Организатор на охранителна дейност" могат да заемат ръководни длъжности в охранителни структури или да работят като експерти по сигурността в банки и икономически структури.

Завършилите обучението по професията "Охранител" отговарят на изискванията на чл. 28, ал. 2 на специалния Закон за частна охранителна дейност (ДВ, бр.15 от 2004 г.) за първоначално обучение по утвърдената от ДНСП - програма минимум. Издаването Свидетелство за професионална квалификация се признава като документ за покрити изисквания на Програмата минимум.

Придобилите степен на професионална квалификация по професията "Охранител" имат предимство при равни други условия при кандидатстване за работа в държавните охранителни структури.

2.4. Възможност за повишаване на професионалната квалификация

След завършване на професионалното обучение и придобиване на практически опит съгласно чл.28, ал.4 от Закона за частната охранителна дейност - "служителите получават и допълнителна подготовка в зависимост от вида на охранителната дейност, спецификата на охранявания обект, степента на риска, изискванията на възложителя и други". Служителите със специалност "Физическа охрана на обекти" могат да придобиват допълнителна класификация по специалността "Банкова охрана и инкасова дейност" или "Лична охрана" след обучение за действия в екстремални ситуации, боравене с огнестрелно оръжие и използване на бойни техники за самозащита.

Придобилите трета степен на професионална квалификация имат възможност за придобиване на четвърта степен по специалността "Организатор на охранителната дейност". За целта те трябва да преминат обучение по управление на силите за охрана, специална психология - конфликтология и овладяване на критични ситуации, управление на човешките ресурси.

Придобитата професионална квалификация е солидна основа за усъвършенстване и развитие чрез обучение в специализирани учебни заведения като Академията на МВР. Съществуват възможности за интегриране на обучението в професионалното направление с учебните планове и програми на някои висши училища и университети, които подготвят кадри в сферата на фирмената сигурност, защита на собствеността, интелектуалната собственост и др.

3. Цели на обучението

Основна цел на обучението по професията "Охранител" е обучаваните да бъдат за реализацията им по придобитата специалност в областта на охранителната дейност.

3.1. Цели за формиране на ключови компетенции при обучението по общата задължителна професионална подготовка, единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и използва личните предпазни средства (защитни екрани), знае и прилага основните правила за безопасно боравене с оръжието и безопасна работа с оборудването на работното място, не замърсява при работа околната среда;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги пораждат;
- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник;
- участва при разпределяне на задачите между членовете на екипа, съдейства им и търси помощ от тях, отнася се с чувство за отговорност при изпълнение на охранителната задача, която му е възложена;
- разбира своята роля в дейността по охрана на обекта, съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;
- познава основните правила за работа с компютър;
- използва основните понятия и изрази в словесна комуникация на чужд език.

3.2. Цели за формиране на базисни компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията" при обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление "Защита на собствеността и личността"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и прилага изискванията на нормативните документи при изпълнение на задълженията си по охранителната дейност;
- познава правата и задълженията си като длъжностно лице по смисъла на НК (Наказателен кодекс) и ЗЧОД (Закон за частната охранителна дейност) и европейските норми за защита правата и свободите на гражданите;
- познава структурата на организацията, в която работи, и правомощията на длъжностните лица;

- познава и прилага правилата за водене, обработка, сортиране, класиране и съхранение на документи, разграничава и попълва стандартизирани и унифицирани документи;
- умее да си служи със зачисленото му оръжие и помощни средства;
- планира и организира изпълнението на текущите задачи и решаването на възникнали проблеми, свързани с охранителната дейност;
- организира ефективно работното си време и работното си място;
- оценява качеството на извършената работа в съответствие с нормативните изисквания.

3.3. Цели за формиране на специфични компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията" при обучението по специфичната за професията "Охранител" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението обучаваният трябва да умее да извършва охранителни дейности, спазвайки нормативните изисквания, като:

- знае основните правни понятия;
- познава и прилага правните норми, регулиращи поведението и действията на служителите от охраната в нормални и извънредни ситуации;
- познава нормативните и основните документи по организацията, функциите и особеностите на обектите за охрана;
- разбира методиката и техниката за осъществяване на вида охрана по специалността, разбира правата, задълженията и отговорностите, които носи като участник в охранителната дейност;
- познава средствата и методите за охрана на масови мероприятия;
- прилага усвоените теоретични знания в конкретни условия, като спазва нормативните документи при извършване на охранителната дейност;
- познава и прилага основните средства и методи за разкриване, разследване и предотвратяване на престъпленията;
- анализира създадените ситуации и съобразно тях предприема необходимите действия;
- познава способите за съвместна работа с правоохранителните органи и може да осъществява оперативно взаимодействие при необходимост;
- познава назначението, бойните свойства, техническите характеристики и устройството на късото и дългото стрелково оръжие и на помощните средства за отбрана;
- прилага усвоените знания и умения за правилно организиране на работното място и време;
- осъзнава значимостта на своята професия, мотивиран е за безупречно изпълнение на функционалните си задължения;
- оценява държавните интереси и е убеден защитник на интересите на държавата, на правата и свободите на гражданите.

3.3.1. Специалност 8610101 "Банкова охрана и инкасова дейност"

След завършване на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- могат да си служат със средствата за индивидуална защита - бронезилетка, противогаз и др.;
- познават основните характеристики на банковата дейност; типовете банкови учреждения и небанкови финансови институции;
- запознати са с елементите на банковата сигурност и структурата и функциите на звената за сигурност на банките;
- познават организацията на трансфера на пари и ценни пратки;
- познават функционалните задължения на всички членове на екипа при екипна организация на охраната;
- познават и прилагат средствата и методите за овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник, стихийно бедствие и др.);
- познават способите и могат да оказват долекарска помощ при нараняване с хладно, газово и огнестрелно оръжие;
- могат да водят точен огън със стрелковото оръжие по неподвижни и подвижни цели, денем и нощем;
- познават и могат да прилагат помощните средства за защита (електрошокови палки, газово оръжие, белезници и др.);
- умеят да управляват различни видове автомобили, да се справят в сложна пътна ситуация.

3.3.2. Специалност 8610102 "Лична охрана"

След завършване на обучението по специалността обучаваният трябва да:

- познават и прилагат правните норми, регулиращи поведението и действията на служителите от охраната в нормални и извънредни ситуации;
- познават европейските норми и конституционните гаранции за защита и неприкосновеност на личността;
- извършват анализ на риска и определят степента на застрашеност на охраняваното лице;

- дефинират видовете заплахи за охраняваното лице и предприемат мерки за противодействие;
- могат да предотвратят непосредствено противоправно нападение срещу охраняваното лице с използване на физическа сила, помощни средства и оръжие;
- могат да водят точен огън със стрелковото оръжие по неподвижни и подвижни цели, денем и нощем;
- умеят да управляват различни видове автомобили, да се справят в сложна пътна ситуация;
- познават и прилагат средствата и методите за овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник, стихийно бедствие и др.);
- познават функционалните задължения на всички членове на екипа при екипна организация на охраната;
- могат да си служат със средствата за индивидуална защита - бронезилетка, противогаз и др.;
- познават и прилагат различни защити при нападение от едно или няколко лица, въоръжени с хладно и/или огнестрелно оръжие;
- познават и могат да прилагат помощните средства за защита (електрошокови палки, газово оръжие, белезници и др.);
- познават способите и могат да оказват долекарска помощ при нараняване с хладно, газово и огнестрелно оръжие;
- владеят и ползват чужд език при изпълнение на функционалните си задължения.

3.3.3. Специалност 8610103 "Физическа охрана на обекти"

След завършване на обучението по специалността обучаваните трябва да:

- познават и прилагат правните норми, регулиращи поведението и действията на служителите от физическата охрана в нормални и извънредни ситуации;
- осъществяват пропускателния режим в обектите за охрана чрез проверка на личните документи, багажа (товара) на МПС;
- реагират на сигналите от монитраните в обектите системи за технически контрол;
- задържат в района на охранявания обект лица, извършили престъпление или създаващи заплаха за живота и здравето на служителите или посетителите или увреждащи имуществото;
- могат да водят точен огън със стрелковото оръжие по неподвижни и подвижни цели, денем и нощем;
- познават и могат да боравят с технически средства за защита (СОТ, TV-наблюдение, системи за контрол на достъпа и др.);
- познават действието на пожароизвестителната и пожарогасителната техника и боравенето с нея;
- познават и прилагат средствата и методите за овладяване на извънредни ситуации (терористичен акт, вземане на заложник, стихийно бедствие и др.);
- познават и прилагат различни защити при нападение от едно или няколко лица, въоръжени с хладно и/или огнестрелно оръжие;
- познават и могат да прилагат помощните средства за защита (електрошокови палки, газово оръжие, белезници и др.);
- познават способите и могат да оказват долекарска помощ при нараняване с хладно, газово и огнестрелно оръжие;
- владеят и ползват чужд език при изпълнение на функционалните си задължения;
- познават способите за съвместна работа с правоохранителните органи и могат да осъществяват оперативно взаимодействие при необходимост.

3.3.4. Специалност 8610201 "Организатор на охранителната дейност"

След завършване на обучението по специалността обучаваните трябва да:

- правят оценка на обстановката в обектите за охрана и реагират адекватно на измененията;
- познават и прилагат правните норми, регулиращи поведението и действията на служителите от охраната в нормални и извънредни ситуации;
- познават и прилагат основните средства и методи за разкриване, разследване и предотвратяване на престъпленията;
- познават способите и могат да оказват долекарска помощ при нараняване с хладно, газово и огнестрелно оръжие;
- познават същността, принципите и видовете охранителна дейност;
- умеят да създават организация на охраната на обект;
- познават формите и методите на охрана на обекти, лица и мероприятия;
- определят степента на риска и разработват стратегии за снижаване на рисковете;
- организират взаимодействието на физическата охрана при задействане на техническите системи за сигурност;
- осъществяват контрол на състава на охраната по изпълнение на функционалните задължения;
- прилагат дисциплинарни мерки и налагат санкции при нарушения на служителите от охраната;

- оценяват, атестират и стимулират служителите от охраната;
- в състояние са да извършват охранително проучване на обекти за охрана, да създават организация за охрана на лица, обекти и мероприятия.

4. Съдържание на обучението

Обучението по задължителната професионална подготовка, включващо теория и практика на професията, се регламентира с учебен план и учебни програми, които се разработват на базата на ДООИ за придобиване на квалификация по професията "Охранител".

Учебният план се изгражда върху основата на учебна предметна или модулна система. Изучават се учебни предмети или модули, в които са систематизирани научни знания, съобразени с възрастовите и познавателните особености на обучаваните. С учебния план се определя броят на часове за изучаването на учебните предмети (модули).

Учебната програма определя целите и задачите на обучението по съответния учебен предмет или модул от учебния план, представя тематично съдържанието на учебния материал, дава най-общи методически указания за организацията и провеждането на обучението.

Съдържанието на обучението по професията "Охранител" - трета и четвърта степен на професионална квалификация, е представено в табл. 3.

Таблица 3

Съдържание на обучението	
Професионални компетенции	Тематични области
1	2
<i>Обща задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления</i>	
1. Познава и използва личните предпазни средства и прилага основните правила за безопасна работа с оръжие и помощни средства.	Безопасни и здравословни условия на труд. Правила за безопасно боравене с огнестрелно оръжие и помощни средства
2. Разбира своята роля в охранителната дейност и съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си, анализира поведението на хората, с които общува при осъществяване на задълженията си.	Психологическа структура на охранителната дейност Потребности и способности на личността за саморазвитие
3. Умее да формулира проблеми, да задава въпроси, да прави отчет за извършената работа.	Видове общуване Принципи на общуването
4. Разбира целите и задачите на работата в екип, осъзнава мястото си в екипа, разбира и съдейства за разрешаване на възникналите конфликти.	Работа в екип Професионални екипи Етика в охранителната дейност Управление на конфликти
5. Познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник.	Договорни и трудовоправни отношения в предприятието
6. Познава правилата за работа с компютър и ползва програмни продукти.	Конфигурация на компютъра Устройства за въвеждане и съхраняване на данни Намиране и съхраняване на информация
7. Използва основната разговорна лексика в комуникация на чужд език	Комуникативна компетентност при използването на думи и изрази, свързани с професионалните задачи
8. Познава същността на процесите и явленията в икономиката, стопанското устройство на обществото, стопанските отношения и интереси, видовете пазари. Познава отраслите на националната икономика и разбира тяхното значение.	Икономически процеси, явления и отношения Стопанско устройство на страната

<i>Отраслова задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Защита на собствеността и личността"</i>	
9. Познава принципите на договорните отношения "възложител - изпълнител"	Нормативни изисквания за законосъобразно и правилно водене на документацията на охранявания обект. Документооборот
10. Познава и спазва принципите и методите на охранителната дейност	Статут на лицата, осъществяващи охранителна дейност - права, задължения и отговорности на охранителя.
11. Познава организацията на охраната и правомощията на длъжностните лица	Участници в охранителната дейност. Организационно-управленско устройство на охранителните структури - фирми и звена за самоохрана.
12. Познава структурата и функциите на държавните институции и стопанските субекти - Министерство на финансите, Министерство на вътрешните работи, съдебна система, търговски банки и др.	Държавно устройство и държавно управление. Държавни органи, длъжностни лица.
<i>Специфична за професия 861010 "Охранител" задължителна професионална подготовка</i>	
<i>Специалност 8610101 "Банкова охрана и инкасова дейност"</i>	
13. Знае основните банкови операции и определя рисковете при всяка от тях.	Основни характеристики на банковата дейност. Банкови учреждения и небанкови финансови институции. Банкова сигурност
14. Познава особеностите на банковата охрана и инкасовата дейност.	Организация на охраната на банкови учреждения. Зони за сигурност. Контрол на достъпа
15. Владее организацията на инкасовата дейност и правилата за инкасиране на ценни пратки.	Организация на трансфера на пари и ценни пратки
16. Отбранява банковото учреждение или инкасовия автомобил при противоправно нападение.	Тактика на защита при въоръжено нападение. Правни основания на употребата на оръжие
<i>Специалност 8610102 "Лична охрана"</i>	
17. Познава законовите основания и европейските норми за лична неприкосновеност и защита на личността.	Конституционни гаранции и европейски норми за осигуряване личната безопасност на охраняваното лице
18. Умее да дефинира заплахите и да определя степента на риска.	Методика за определяне степента на риска и стратегии за снижаване на риска
19. Владее тактиката на охраната на лице при движение пеша и с превозно средство, при публични прояви и бизнес срещи.	Функционални задължения на личната охрана при видовете заплахи
20. Владее средствата за защита при нападение над охраняваното лице.	Източни бойни изкуства, правила за стрелба и водене на огън с огнестрелно оръжие
<i>Специалност 8610103 "Физическа охрана на обекти"</i>	
21. Познава и прилага нормативните документи, регламентиращи вътрешния ред и пропускателния режим в охранявания обект.	Ред за проверка на личните документи на служители и посетители, на документите и/или багажа (товара) на МПС. Реагиране на сигнали от системи за технически контрол в обектите
22. Познава обекта и особеностите на охранителната дейност. Задържа лица в района на охранявания обект.	Права на охранителя за задържане на лица в района на охранявания обект. Мерки за безопасност
23. Изготвя и попълва протоколи за предаване на полицията на задържани лица.	Видове документи Изготвяне, оформяне, водене, класиране, сортиране и съхранение на документацията

24. Използва физическа сила и помощни средства в разрешените от закона случаи.	Правни основания, тактика и мерки за защита при противоправни действия в обекти за охрана
25. Използва огнестрелно оръжие като крайно средство.	Обстоятелства, изключващи обществената опасност при употреба на оръжие в охранителната дейност
<i>Специалност 8610201 "Организатор на охранителната дейност"</i>	
26. Познава нормативната уредба на охранителната дейност.	Същност на охранителната дейност Основни принципи Видове
27. Умее да извършва охранително проучване на обектите за охрана.	Организация на охраната на обект Форми и методи на охрана
28. Умее да дефинира заплахите и да определя степента на риска.	Оценка на риска - методика и стратегии за снижаване на риска
29. Може да създава организация на охраната на обекта или мероприятиято - ред за охрана, длъжностни характеристики, графици за дежурства.	Организация на охранителната дейност Взаимодействие между физическата охрана и техническите системи за сигурност Ред за реагиране при нарушение
30. Осъществява контрол и обучение на състава на охраната.	Методи за контрол на охраната Средства за контрол
31. Прилага мерки за въздействие при нарушения и пропуски в охраната.	Дисциплинарни мерки и санкции при нарушения Система за атестиране и стимулиране

5. Система за оценяване и сертифициране

Оценяването на знанията, уменията и професионално-личностните качества на обучаваните в институциите на системата за професионално образование и обучение е в съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване (ДВ, бр. 37 от 2003 г.). При оценяването се определя степента на постигане на поставените цели и подцели на обучението.

Оценяването се извършва на три нива - входящо, междинно и изходно.

Оценките от проверките се изчисляват по шестобалната система.

Входящото образователно равнище за обучаван без професионална квалификация се удостоверява чрез свидетелство за завършено основно образование.

Входящото равнище при повишаване на квалификацията се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение. При обучението за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация входящото равнище е придобита трета степен за квалификация по специалностите от професията "Охранител" или проведено обучение за придобиване на трета степен за квалификация по специалностите от професията "Охранител".

5.1. Оценяване на междинно ниво

5.1.1. За оценяване по теория

Слаб 2 - обучаваният не знае основни понятия в охранителната дейност, документите и дейностите; не дефинира обектите на охрана, не посочва основните документи;

Среден 3 - обучаваният знае основните понятия в охранителната дейност, документи и дейности; дефинира обектите на охрана, посочва основните документи;

Добър 4 - обучаваният разбира и изяснява особеностите на охранителната дейност, принципите и методите на видовете охрана;

Много добър 5 - обучаваният разбира и аргументира особеностите на обектите за охрана; задълбочено характеризира методите и средствата за охрана, прилага усвоените знания в нови ситуации, самостоятелно изготвя графици за дежурства, доклади, протоколи и др.;

Отличен 6 - обучаваният пълно, точно и логично изяснява процесите в охранителната дейност, познава нормативните документи, планове и инструкции за действие на охранителя, дава становища и предложения.

5.1.2. За оценяване по практика

Слаб 2 - обучаваният не прилага усвоените знания при изпълнение на поставените практически задачи, не познава мерките за безопасно боравене с оръжие и правилата за безопасен труд;

Среден 3 - обучаваният прилага усвоените знания при изпълнение на поставена практическа задача, познава мерките за безопасност и правилата за безопасен труд;
 Добър 4 - обучаваният осмисля и изпълнява поставена практическа задача в позната ситуация по предварително дадени указания, спазвайки мерките за безопасност и правилата за безопасен труд;
 Много добър 5 - обучаваният осмисля и изпълнява самостоятелно поставена практическа задача в нови условия, по предварително дадени указания, и оценява качеството на работата си;
 Отличен 6 - обучаваният подбира самостоятелно методите и средствата за решаване на поставена практическа задача в нови условия, анализира и оценява качеството на работата си.

5.1.3. При оценяване на обучение, организирано на модулен принцип, се разработва система за оценяване, която включва:

- описание на професионалните компетенции, които ще бъдат проверявани при всяко изпитване;
- определяне на минималния брой точки, при който обучаваният се счита за издържал (обучаваният е овладял минималните знания и умения, необходими да продължи обучението);
- определяне на критерии за оценяване на всяка задача от изпитването;
- въвеждане на коефициент на тежест за всяка изпитна процедура при оформяне на окончателната оценка;
- задаване на формула (скала) за изчисляване на оценката по шестобалната система.

5.1.4. Инструменти за оценяване

Инструментите за оценяване - практически задачи, практическо задание, устно изпитване, изпитна стрелба с различни системи оръжия, тест и други, се разработват в съответствие с конкретните изисквания за всеки от тях. Степента на трудност на конкретните задачи, въпроси, задания и други е съобразена с равнището на професионални компетенции, зададено в "Цели на обучението".

5.2. Оценяване на изхода

Държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация са два - по теория на професията и по практика на професията, и се провеждат по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката, в съответствие с ДООИ за придобиване на квалификация по професията "Охранител".

5.2.1. Изпит по теория

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка, са представени в табл. 4.

<i>Таблица 4</i>		
Критерий	Показатели	Тежест (%)
1. Знания за икономическите процеси и дейности. Познаване на правните норми, свързани с охранителната дейност	Познава процесите в пазарната икономика. Знае приложимите правни норми при решаване на казуси и практически задачи	10
2. Познаване на охранителните дейности. Познаване и прилагане на нормативната уредба	Познава оперативната и полицейската терминология. Характеризира обектите и субектите на охранителната дейност. Познава организацията на охранителната дейност. Прецизност, съобразителност и последователност при излагане на усвоените знания. Познава нормативните документи, регламентиращи охранителната дейност. Прилага нормативните изисквания	30
3. Познаване на организацията и тактиката на	Познава организацията на охраната на обект, лице или мероприятие, прилага техниката за реагиране при подаване на	40

охранителната дейност	сигнал за нарушение. Познава способите и методите за действие в екстремални ситуации (въоръжено нападение и грабеж, терористичен акт, природно бедствие)	
4. Познаване на правата и задълженията на упражняващия професията	Познава и прилага тактически прийоми и средства при проверка на документи, задържане на нарушител, предотвратяване на конфликт	20
Общо		100

5.2.2. Изпит по практика

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. По време на изпита обучаваните се поставят при еднакви предварително известни условия и им се дават указания за работа.

Критериите и показателите за оценяване, както и тежестта им в общата оценка, са представени в табл.5.

Критерии	Показатели	Тежест (%)
1. Изпълнение на охранителните дейности в съответствие с нормативните изисквания	Прилага усвоените теоретични знания в конкретни практически дейности. Умее да избира и ползва правните норми и нормативните изисквания. Умее да прилага съответните методи и средства за охрана. Умее да противодейства на противоправни посегателства	65
2. Определяне на психологически подход и етика на поведение и общуване при изпълнение на задълженията	Умее да се справя с конфликтни ситуации. Владее специалните методи за психологически подход. Владее техниките за психотренинг и самоконтрол	10
3. Използване на техники от бойни изкуства в охранителната дейност	Умее да противодейства на нападение от невъоръжен и въоръжен нападател	10
4. Използване на оръжие и помощни средства в охранителната дейност	Умее да води прецизна и ситуативна стрелба с огнестрелно оръжие. Познава и умее да използва помощни средства за охрана - белезници, палки и др.	15
Общо		100

5.3. Удостоверяване на професионалното образование и обучение

Завършено професионално обучение с придобита степен на професионална квалификация се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация.

Обучавани, които не са положили държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация, могат да получат удостоверение за професионално обучение.

Съдържанието на документите се определя съгласно държавното образователно изискване за документите за системата на народната просвета (Наредба № 4 на МОН) и държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Охранител".

Изходящото образователно равнище за придобиване на трета професионална степен на професионална квалификация по професия "Охранител" е средно образование.

6. Изисквания към материалната база

6.1. Учебен кабинет

В учебен кабинет се провежда обучението по теория на професията.

6.1.1. Основно оборудване и обзавеждане

Основно оборудване - работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, платно за прожектиране, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника.

6.1.2. Учебни помагала

Учебни помагала - демонстрационни макети и модели, реални образци на документи, онагледяващи табла, учебни видеофилми, програмни продукти, мултимедия.

6.2. Специализирани кабинети

Специализираните кабинети са оборудвани с необходимата техника за осъществяване на техническо наблюдение и контрол в охранителната дейност. В тях се провежда практическото обучение. Основното предназначение на специализирания кабинет е формирането на първоначални практически умения у обучаваните за работа с различни технически системи - управляващи СОТ-панели, видеонаблюдение, контрол на достъпа, както и умения за боравене с огнестрелно оръжие и боеприпаси - сглобяване, разглобяване, техническа проверка и обезопасяване.

Оборудване на специализирания кабинет

Всички специализирани кабинети разполагат с оборудване, техника, както и със съответни помагала, съобразно усвояваната професия и специалности и в съответствие с предметите и средствата на труда от "Профил на професията".

Кабинетът по оръжезнание трябва да разполага минимум с образците огнестрелни оръжия, посочени в Наредба I-199 на МВР, с макети и табла за тях, както и за съответстващите боеприпаси. Кабинетът по охранителна техника и средства за охрана трябва да притежава образци и макети на датчици, четящи устройства, видеокамери, пасивни бариери и турникети, помощни средства и лични предпазни средства за охрана. Кабинетът за обучение за работа с компютър трябва да притежава оборудвани работни места и подходящ софтуер.

6.3. По практическо обучение

На основание чл. 31 от Закона за професионалното образование и обучение практическото обучение по професията "Охранител" може да се провежда като учебно-тренировъчни дейности. Местата за провеждане на практическото обучение са: специализирани учебни бази в училището, специализирани учебни бази в сродни училища, центрове за професионално обучение, фирми на физически или юридически лица, осъществяващи охранителна дейност, тренировъчни зали и полигони, стрелбища за стрелба с малокалибрено и бойно оръжие, охранявани обекти. Училищата могат да организират практическо обучение самостоятелно или съвместно с физически или юридически лица, като се изпълняват държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията.

7. Изисквания към обучаващите

7.1. По теория

Право да преподават теория по специалността имат лица с висше образование, образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по професионални направления "Право", "Военно дело", "Национална сигурност" или "Медицина", в съответствие с предмета (модула), който преподават, както и с практически опит в съответната специалност.

7.2. По практика

Право да преподават практика по специалността имат лица с висше образование, образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по направления "Военно дело", "Национална сигурност" и "Медицина".

Препоръчително е обучаващите периодично да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.

8. Процедури за преглед и актуализиране на държавното образователно изискване

- апробиране на ДООИ в обучаващи институции;
- текущ мониторинг на дейностите, свързани с внедряване на ДООИ;
- ежегоден анализ на резултатите и промени при доказана необходимост.